

Motion till riksdagen 2024/25:561

av **Angelica Lundberg (SD)**

Införande av psykisk misshandel som brott

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen beslutar att införa en ny brottsrubricering – psykisk misshandel – i brottsbalken i enlighet med förslaget i utredningen Straffansvar för psykiskt våld.

Motivering

Psykisk misshandel är en form av våld som en förövare utsätter någon för genom att använda sitt psyke, i stället för att som vid fysiskt våld använda sin kropp. Det syftar till att systematiskt och långvarigt trycka ned offrets självkänsla genom kränkningar, nedvärdering och förolämpningar.

Psykisk misshandel innefattar oftast manipulation som påverkar offrets psykiska integritet genom att angripa hans eller hennes tankegångar, attityder och beteenden. Det sker ofta subtilt genom list och vilseledande handlingar. Den som manipulerar kan få offret att känna sig skyldig till det som manipulatören de facto begår och kan få den utsatte att underkasta sig genom orimlig kritik, anspelningar eller anklagelser i syfte att skada självkänslan. Ofta förekommer så kallad gaslighting, en form av vilseledande manipulation där gärningspersonen kan ta delar av en händelse som inträffat men vända och vrida på den, eller presentera helt falsk information, med avsikten att få offret att tvivla på sina egna minnen och sin egen verklighetsuppfattning. En mycket otäck form av psykisk misshandel.

Psykisk misshandel förekommer ibland tillsammans med annat våld, men även självständigt. I de fall fysiskt våld i nära relation har förekommit fortsätter ofta det psykiska våldet långt efter att relationen tagit slut. De som utsatts vittnar om att psykiskt våld lämnar livslånga skador och många gånger upplevs värre än det fysiska våldet. Det här våldet berövar ytterst människor deras rätt till trygghet, tar ifrån dem deras integritet och andra grundläggande behov. När det riktas mot barn är det extra allvarligt.

Psykisk misshandel är i dag inte en egen brottsrubricering utan är enbart straffbart om en tydlig medicinsk effekt går att påvisa. Utredningen Straffansvar för psykiskt våld föreslår att en ny brottstyp, psykisk misshandel, ska införas i 3 kap. 5 a § brottsbalken.

Vidare föreslår utredningen en ändring i 4 kap. 4 b § 2 brottsbalken som innebär att psykisk misshandel ska ingå i uppräknningen av de brottsliga gärningar som kan ligga till grund för brottet olaga förföljelse (se Ds 2022:18 s. 18). Utredningen har varit ute på remiss men regeringen har ännu inte agerat i frågan. Då det är angeläget att brottsrubriceringen införs omgående så att förövare kan lagföras och offer skyddas måste riksdagen fatta beslut om att ändra brottsbalken i enlighet med utredningens förslag.

Utredningens förslag till 3 kap. 5 a § brottsbalken lyder enligt följande.

”Den som upprepat utsätter en annan person för nedvärderande, förödmjukande eller på annat sätt kränkande gärningar eller utövar otillbörlig kontroll över en annan person genom att begränsa den personliga handlingsfriheten, döms, om gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för psykisk misshandel till fängelse i högst fyra år.”

Utredningens förslag till ändring i 4 kap. 4 b § 2 brottsbalken lyder enligt följande (utdrag).

”Den som förföljer en person genom brottsliga gärningar som utgör

[...]

2. psykisk misshandel enligt 3 kap. 5 a §,

[...]

döms, om var och en av gärningarna har utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet, för olaga förföljelse till fängelse i högst fyra år.”

Angelica Lundberg (SD)